

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

841

Vragen van het lid **Paulus Jansen** (SP) aan de Minister van Economische Zaken over *het vastrecht bij de productie- en leveringsbedrijven van energie* (ingezonden 3 december 2013).

Antwoord van Minister **Kamp** (Economische Zaken) (ontvangen 23 december 2013).

Vraag 1 en 2

Welke diensten van productie- en leveringsbedrijven (PLB) van energie rechtvaardigen het in rekening brengen van vastrecht, zowel bij de levering van gas als van elektriciteit?

Indien dit «algemene dienstverlening rond het beschikbaar stellen van een aansluiting is»:

- bij welke andere leverancier krijgt de klant jaarlijks een rekening van € 60 tot € 75 voor de administratieafdeling of het callcenter?
- waarom worden PLB's niet verplicht om hun overheadkosten op te nemen in de prijs voor het geleverde gas of de geleverde elektriciteit?

Antwoord 1 en 2

Energieleveranciers kunnen verbruiksonafhankelijke en verbruiksafhankelijke tarieven rekenen voor de levering van energie. Vastrecht is een verbruiksonafhankelijk tarief dat leveranciers in rekening brengen ter dekking van een deel van de overheadkosten en dat leveranciers verschillend kunnen vaststellen. Het betreft kosten die worden gemaakt onder andere ten behoeve van tijdige en juiste facturatie, incassokosten en klantenservice.

De productie en levering van energie gebeurt in een vrije markt, dus energieleveranciers bepalen zelf welke diensten zij aanbieden en op welke wijze zij deze in rekening brengen. De energieleveranciers kunnen daarom verschillende typen contracten aanbieden, met verschillende hoogtes van verbruiksonafhankelijke en verbruiksafhankelijke leveringstarieven. Dit zorgt ervoor dat consumenten ook daadwerkelijk iets te kiezen hebben, al naar gelang persoonlijke situaties en voorkeuren. Zo kan een consument met een hoog jaarverbruik kiezen voor een product met een relatief hoog vastrechtbedrag en een relatief laag verbruiksafhankelijk tarief, wat uiteindelijk tot een voordeel kan leiden voor deze consument.

Voor een consument met een laag energieverbruik kan het juist interessant zijn om een leverancier te kiezen met een relatief laag verbruiksonafhankelijk tarief. Ik zie dan ook geen aanleiding om leveranciers te verplichten over-

headkosten – of andere vaste kosten – bij klanten af te rekenen via het verbruiksafhankelijke tarief.

Vraag 3

Kunt een overzicht geven van de ontwikkeling van het vastrecht bij de vier grootste PLB's in de afgelopen tien jaar? Is er enige zakelijk reden waarom de stijging van het vastrecht de laatste jaren veel hoger is dan van de gas- en elektriciteitsprijzen? Zo nee, onderschrijft u dat deze werkwijze de consument misleidt doordat gemakkelijke gestunt kan worden met de leveringstarieven, terwijl de feitelijke rekening niet daalt?

Antwoord 3

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) monitort de ontwikkeling van de totale leveringskosten voor een gemiddeld huishouden voor elektriciteit en gas en rapporteert hierover in haar halfjaarlijkse monitoringsrapportages. ACM gebruikt hiervoor het gewogen gemiddelde van verbruiksafhankelijke tarieven (voor elektriciteit €/KWh; voor gas €/m³) van alle energieleveranciers plus het gewogen gemiddelde verbruiksonafhankelijke tarief (per jaar). Cijfers voor de vier grootste energieleveranciers zijn niet voorhanden, maar de ACM geeft aan dat onderstaande tabel¹ een representatief beeld geeft van de trendmatige ontwikkeling van de leveringskosten voor een gemiddeld huishouden (prijzen zijn exclusief BTW en energiebelasting). Wel zal ik de ACM vragen om in de eerstvolgende monitoringsrapportage een overzicht te geven van de ontwikkeling van het vastrecht bij de vier grootste energieleveranciers.

Elektriciteit		
	Vastrecht	Verbruiksafhankelijk
1-7-2006	€ 18,51	€ 0,0674
1-1-2007	€ 18,50	€ 0,0810
1-7-2007	€ 20,21	€ 0,0787
1-1-2008	€ 19,05	€ 0,0769
1-7-2008	€ 19,07	€ 0,0792
1-1-2009	€ 20,44	€ 0,0937
1-7-2009	€ 20,49	€ 0,0878
1-1-2010	€ 20,49	€ 0,0733
1-7-2010	€ 21,34	€ 0,0726
1-1-2011	€ 22,44	€ 0,0698
1-7-2011	€ 24,26	€ 0,0722
1-1-2012	€ 26,80	€ 0,0742
1-7-2012	€ 27,10	€ 0,0748
1-1-2013	€ 32,78	€ 0,0705
1-7-2013	€ 32,18	€ 0,0701

Gas		
	Vastrecht	Verbruiksafhankelijk
1-7-2006	€ 18,06	€ 0,3225
1-1-2007	€ 16,93	€ 0,3506
1-7-2007	€ 19,84	€ 0,3167
1-1-2008	€ 20,86	€ 0,3226
1-7-2008	€ 20,37	€ 0,3838
1-1-2009	€ 21,68	€ 0,4292
1-7-2009	€ 21,65	€ 0,2728
1-1-2010	€ 21,85	€ 0,2729
1-7-2010	€ 36,03	€ 0,2926
1-1-2011	€ 24,37	€ 0,2974
1-7-2011	€ 25,16	€ 0,3480
1-1-2012	€ 27,25	€ 0,3574
1-7-2012	€ 27,88	€ 0,3947
1-1-2013	€ 32,56	€ 0,3555
1-7-2013	€ 32,92	€ 0,3459

¹ De tarieven van elektriciteit en gas worden sinds 2006 door ACM beoordeeld in een geautomatiseerde database. Eerdere gegevens over de tarieven voor elektriciteit en gas zijn daarom niet beschikbaar.

De tabel laat zien dat gemiddeld de tarieven voor het verbruiksonafhankelijke deel van de energierekening verhoudingsgewijs meer gestegen zijn dan de verbruiksafhankelijke tarieven. Dit kan mede verklaard worden doordat er de afgelopen 8 jaar meer productdifferentiatie heeft plaatsgevonden, zoals contracten met verschillende looptijden of producten zoals groene energie. Ik heb van ACM geen signalen ontvangen dat consumenten zich misleid achten. Uit de halfjaarlijkse monitoringsrapportages van ACM blijkt dat klanten juist steeds meer bereid zijn van energieleverancier te wisselen. Zo geeft inmiddels 44% van alle huishoudens aan wel eens te zijn overgestapt en is het switchpercentage sinds de liberalisering nog nooit zo hoog geweest als nu. Tussen 1 juli 2012 en 1 juli 2013 stapte 13,6% over voor elektriciteit en 13,3% voor gas.

Dit laat onverlet dat een transparante energierekening voor consumenten voor mij een belangrijk doel is. Een aantal maatregelen specifiek gericht op het beter begrijpelijk maken van de energieprijzen wordt daarom uitgewerkt in het kader van de wetgevingsagenda STROOM. Ik vind daarbij drie zaken belangrijk. Prijzen moeten ten eerste begrijpelijk zijn. Ten tweede moeten prijzen van verschillende energieleveranciers vergelijkbaar zijn en ten derde moeten prijzen consistent zijn in de keten van aanbod, contract en rekening. Energieleveranciers kunnen een belangrijke bijdrage aan de begrijpelijkheid en vergelijkbaarheid van energieprijzen leveren door gebruik te gaan maken van dezelfde begrippen en deze aan de consument op uniforme wijze uit te leggen. Ik ben met de sector in gesprek hierover. Ook vind ik het belangrijk dat consumenten weten welke componenten van de energieprijzen ze kunnen beïnvloeden, door bijvoorbeeld minder te verbruiken of door over te stappen van energieleverancier, en welke ze niet kunnen beïnvloeden. Het vastrecht voor levering kunnen consumenten bijvoorbeeld beïnvloeden door over te stappen van energieleverancier, maar niet door minder te verbruiken.

Vraag 4

Houdt de Autoriteit Consument en Markt (ACM) toezicht op de ontwikkeling van het vastrecht bij de productie- en leveringsbedrijven van energie? Op grond van welke criteria en met welke frequentie?

Antwoord 4

ACM houdt toezicht op de leveringstarieven als geheel. Energieleveranciers zijn namelijk verplicht om op een betrouwbare wijze en tegen redelijke tarieven en voorwaarden energie te leveren aan consumenten en bedrijven. Dit is vastgelegd in de Elektriciteitswet (artikel 95b) en in de Gaswet (artikel 44). Wanneer de ACM het totale leveringstarief als onredelijk beoordeelt heeft ze de bevoegdheid om in te grijpen en kan ze een maximumtarief opleggen.

Vraag 5 en 6

Indien de ACM geen prioriteit geeft aan dit thema: kan er op de kortst mogelijke termijn een analyse gemaakt worden van de vastrecht-problematiek?

Bent u bereid te onderzoeken of het mogelijk is om de PLB's te verplichten om hun overheadkosten via de energieprijzen te verrekenen, in plaats van via een versluierend werkend vastrechtstarief?

Antwoord 5 en 6

Ik zie geen probleem in de wijze waarop vastrecht in rekening wordt gebracht. Ook ACM ziet hier geen knelpunten. ACM houdt bovendien toezicht op de redelijkheid van het totale leveringstarief. Ik vind het wel van belang dat de energierekening begrijpelijk is en ik ben hierover met de sector in gesprek. Vanwege bovenstaande zie ik geen toegevoegde waarde in nader onderzoek.